

SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR
New Syllabus For B. A. Part III GEOGRAPHY
Semester V & VI
 (w. e. f. June 2012)

General Structure
Theory Examination:

There will be three theory papers of 50 Marks each for each semester their titles and distribution of Marks are as follows

Semester V

Paper No.	VII	Resource Geography	-	50 Marks
Paper No.	VIII	Urban Geography	-	50 Marks
Paper No.	IX	Development Geography	-	50 Marks

Semester VI

Paper No.	X	Geography of Economic Activities	-	50 Marks
Paper No.	XI	Political Geography	-	50 Marks
Paper No.	XII	Applied Geography	-	50 Marks

Practical Examination: (Annual)

Practical Examination will be of 200 Marks. The distribution of Marks will be as follows

Practical Paper -I	Techniques of Geographical Analysis	-	100 Marks
~~Practical Paper -II~~	Statistical Methods, Study of topographical Maps and Field Works	-	100 Marks

Principal,
Arts & Commerce College,
Madha. Dist. Solapur.

SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR
New Syllabus For B.A. PART III GEOGRAPHY (Special)
Practical Paper II (Annual)

Statistical Methods Study of Topographical Maps and Field Work

Course No.: ASG - 305
Marks :- 100

Objectives:

1. To acquaint the students with the principles of surveying, its importance & utility in the geographical studies.
2. To introduce the students about importance & use of quantitative methods in the study of geography.
3. To acquaint the students with the field study of physical & cultural aspects.

UNIT 1. METHODS OF REPRESENTATION OF RELIEF 15

- 1 Methods Representation of Relief by – Spot height, layer tint, Hatures, Form lines, Contours
- 2 Representation of Relief features by Contours –
  - i) Conical Hill   ii) Plateau   iii) Mountain Cliff   iv) Sea Cliff
  - v) Waterfall   vi) Valley   vii) Gorge
- 3 Representation of Slope by Contours –
  - i) Gentle ii) Steep iii) Even iv) Uneven v) Concave vi) Convex vii) Terraced
- 4 Methods of expression of Slope – Gradient , Degree, Percentage & Mills

UNIT 2. STUDY OF S.O.I. TOPOSHEET 15

- 5 Indexing
- 6 Signs and Symbols used in S.O.I. Toposheets.
- 7 Interpretation of S. O. I. Toposheets (Plain, Plateau & Mountain region) with respect to following points –
  - A) Marginal information
  - B) Physiographic information – i) Relief ii) Drainage iii) Vegetation

ATTESTED

Principal,
Arts & Commerce College
Madha. Dist. Solapur.

Syllabus

1. Nature of Environmental Studies

Definition, scope and importance.

(2 lectures)

Multidisciplinary nature of environmental studies

Need for public awareness.

2. Natural Resources and Associated Problems.

- a) Forest resources: Use and over-exploitation, deforestation, Timber extraction, mining, dams and their effects on forests and tribal people.
- b) Water resources: Use and over-utilization of surface and ground water, floods, drought, conflicts over water, dams-benefits and problems.
- c) Mineral resources: Usage and exploitation, environmental effects of extracting and using mineral resources.
- d) Food resources: World food problem, changes caused by agriculture effects of modern agriculture, fertilizer-pesticide problems.
- e) Energy resources: Growing energy needs, renewable and non-renewable energy sources, use of alternate energy sources.
- f) Land resources: Land as a resource, land degradation, man induced landslides, soil erosion and desertification.
- g) Role of an individuals in conservation of natural resources. (8 lectures)
- h) Equitable use of resources for sustainable lifestyle.

3. Ecosystems

- Concept of an ecosystem
- Structure and function of an ecosystem
- Producers, consumers and decomposers
- Energy flow in the ecosystem
- Ecological succession.
- Food chains, food webs and ecological pyramids.

Introduction, types, characteristics features, structure and function of the following ecosystem:-

- a) Forest ecosystem,
- b) Grassland ecosystem,
- c) Desert ecosystem,
- d) Aquatic ecosystems (ponds, streams, lakes, rivers, oceans, estuaries) (8 Lectures)

4. Biodiversity and its Conservation

- Introduction – Definition: genetic, species and ecosystem diversity.
- Biogeographical classification of India.
- Value of biodiversity: consumptive use, productive use, social, ethical, aesthetic and option values.
- Biodiversity at global, National and local levels.
- India as a mega-diversity nation.
- Western Ghat as a bio-diversity region.
- Hot-spots of biodiversity.
- Threats to biodiversity: habitat loss, poaching of wildlife, man-wildlife conflicts.
- Endangered and endemic species of India.
- Conservation of biodiversity: In-situ and Ex-situ conservation of biodiversity.

5. **Environmental Pollution**

Definition : Causes, effects and control measures of:

- a) Air pollution,
- b) Water pollution,
- c) Soil pollution,
- d) Marine pollution,
- e) Noise pollution,
- f) Thermal pollution,
- g) Nuclear hazards

- Solid waste Management: Causes, effects and control measures of urban and industrial wastes.
- Role of an individual in prevention of pollution.
- Pollution case studies
- Disaster management : Floods, earthquake, cyclone and landslides. Tsunami
(8 Lectures)

6. **Social Issues and the Environment**

- From Unsustainable to Sustainable development
- Urban problems related to energy
- Water conservation, rain water harvesting, watershed management
- Resettlement and rehabilitation of people; its problems and concerns.
- Environmental ethics; Issue and possible solutions.
- Climate change, Global warming, acid rain, ozone layer depletion, nuclear accidents and holocaust.
- Wasteland reclamation.
- Consumerism and waste products.
(8 Lectures)

7. **Environmental Protection**

- Environment Protection Act.
- Air (Prevention and Control of Pollution) Act.
- Water (Prevention and control of Pollution) Act
- Wildlife Protection Act
- Forest Conservation Act
- Population Growth and Human Health, Human Rights.
(8 Lectures)

8. **Field Work**

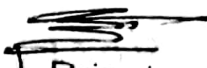
- Visit to a local area to document environmental assets-
river/forest/grassland/hill/mountain
  - Visit to a local polluted site – Urban/rural/Industrial/Agricultural
  - Study of common plants, insects, birds.
  - Study of simple ecosystems-ponds, river, hill slopes, etc.
(Field work Equal to 10 lecture hours)
- or
or
or
- (10 Lectures)

Total = 60 hours

References

1. Agarwal, K. C. 2001, Environmental Biology, Nidi Publ. Ltd., Bikaner.
2. Bharucha Erach, The Biodiversity of India, Mapin Publishing Pvt. Ltd., Ahmedabad 380013, India, Email:mapin@iconet.net (R)
3. Brunner R. C., 1989, Hazardous Waste Incineration, McGraw Hill Inc. 480p
4. Clark R. S., Marine Pollution, Clarendon Press Oxford (TB)

ATTESTED

Principal,
Arts & Commerce College
Madha, Dist. Solapur.

5. Cunningham, W. P. Cooper, T. H. Gorhani, E. & Hepworth, M. T. 2001, Environmental Encyclopedia, Jaico Publ. House, Mumbai, 1196p ✓
6. De A. K., Environmental Chemistry, Wiley Eastern Ltd.
7. Down to Earth, Centre for Science and Environment (R)
8. Gleick, H., 1993, Water in crisis, Pacific Institute for Studies in Dev., Environment & Security. Stockholm Env. Institute. Oxford Univ. Press 473p
9. Hawkins R. e., Encyclopedia of Indian Natural History, Bombay Natural History Society, Bombay (R)
10. Heywood, V. H. & Watson, R. T. 1995, Global Biodiversity Assessment, Cambridge Univ. Press 1140p.
11. Jadhav, H. & Bhosale, V. M. 1995, Environmental Protection and Laws, Himalaya Pub. House, Delhi 284p.
12. Mckinney, M. L. & School. R. M. 1996, Environmental Science Systems & Solutions, Web enhanced edition, 639p.
13. Mhskar A. K., Matter Hazardous, Techno-Science Publications (TB)
14. Miller T. G. Jr., Environmental Science, Wadsworth Publishing Co. (TB)
15. Odum, E. P. 1971, Fundamentals of Ecology, W. B. Saunders Co. USA, 574p.
16. Rao M. N. & Datta, A. K. 1987, Waste Water Treatment, Oxford & IBH Publ. Co. Pvt. Ltd., 345p.
17. Sharma B. K., 2001, Environmental Chemistry, Goel Publ. House, Meerut
18. Survey of the Environment, The Hindu (M)
19. Townsend C., Harper, J. and Michael Begon, Essentials of Ecology, Blackwell Science (TB)
20. Trivedi R. K., Handbook of Environmental Laws, Rules, Guidelines, Compliances and Standards, Vol. I and II, Enviro Media (R) ✓
21. Trivedi R. K. and P. K. Goel, Introduction to air pollution, Techno-Science Publications (TB)
22. Wagner K. D., 1998, Environmental Management, W. B. Saunders Co. Philadelphia, USA 499p.
(M) Magazine
(R) Reference
(TB) Textbook
23. Paryavaram Swhastra - Gholap T. N.
24. Paryavaram Shastra - Gharapure.
25. Paryavaran Vighyan - V. R. Ahirrao - Nirali Prakashan, Pune.
26. Paryavaram Shastra Parichay - Jay Kumar Magar Vidya Prakashan, Nagpur.
27. Desh Ka Paryavaran - Anupam Misra, Ganolai santi Pratisthan. New Delhi.

E:\newsyllabus\EVS-All UG\ENV-Comp-UG.doc/ birje

ATTESTED

Principal,
Arts & Commerce College
Daha, Dist. Solapur.

Semester-IV

INSURANCE PAPER-IV(w. e. f. June 2015)

RESEARCH METHODOLOGY & PROJECT WORK

Project Reports

Student should prepare the Project Report on anyone of the following Area.

- 1) L.I.C.
- 2) G.I.C.
- 3) Health Insurance.
- 4) Misc. Insurance.
- 5) Any suitable area coming under the title of Insurance

Bibliography

- 1) Cox, William E J r-

Industrial marketing Rose arch, New York-

- 2) Lehman, Donald R-Market Research and Analysis-Homewood, Illinois,

R Chard w, Irwin 1989.

- 3) Powell, John, Harriss- Quantitative – Decisions Making, Essex

Long man Group Ltd.1962.

- 4) Brown F.E.- Marketing Research- Addison.

- 5) Nachmias, chava & oavid Nachmias Research Methods in the social

Sciences, London.

Rayat Shikshan Sanstha's
Arts and Commerce College, Madha

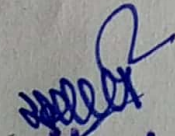

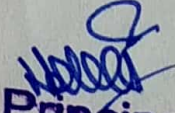
Department Of Geography

Project

Year- 2018-19

Sr.No	Year	Name Of Students	Village Survey Report
5	2018-19	1) Ku. Ohol Prajakta Kailas 2) Ku. Ohol Punam Dhondiba 3) Mr. Gavhane Mahesh Sharan 4) Mr. Jadhav Rahul Shahaji 5) Ku. Kanhere Rupali Bibhishan 6) Ku. Shinde Rohini Dashrath 7) Mr. Bodare Amar Dattu 8) Mr. Patil Sushant Suresh 9) Mr. Gaikwad Prashant Ishwar 10) Mr. Waghmare Akash D. 11) Mr. Gund Ganesh Sudam	Village Survey- "Agricultural Study of Bokardarawadi "

Head
Deptl. of Geography
Arts & Com. College Madha

Principal,
Arts & Commerce College
Madha. Dist. Solapur.

② ② ग्राम सर्वेक्षण शब्दांकन
भूगोल विभाग
②

Rayat Shikshan Santh's
ART AND COMMERCE COLLAGE, MADHA
DIST - SOLAPUR
DEPARTMENT OF GEOGRAPHY

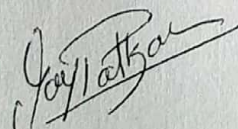
LABORATORY CERTIFICATE

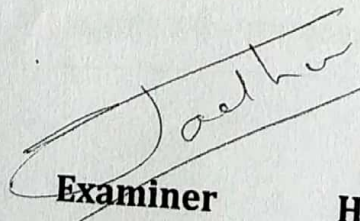
This is to Certify that Shri./Kum./s/m. ----- Shri. Pranjali -----
----- Pranjali ----- Has Satisfactorily Carried out
the Required Practical Work / Project work / Excursion
Tour prescribed by the **SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR.**

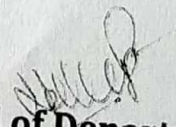
For the B.A. Part - III Course in Geography special and that
this Report represents his/her bonafied work in the Year
2018/2019

Examined

Exam Seat No. 2016032500034552

Teacher in Charge

Examiner

Head of Department

स्वावलंबी शिक्षण हेच आमचे ब्रीद - कर्मवीर

रयत शिक्षण संस्थेचे

कला वाणिज्य व महाविद्यालय, माढा.

भूगोल विभाग

बी.ए.भाग . ३

ग्राम सर्वेक्षण अहवाल

प्रकल्पाचे नांव

मौजे बोकडदरावाडी गावच्या कृषीचा भौगोलिक अभ्यास

विद्यार्थ्यांचे नाव :- ओंहेळ प्राजवती केबास

परीक्षा नंबर :- 4552

मार्गदर्शक

प्रा.डॉ. उबाळे पी.पी.

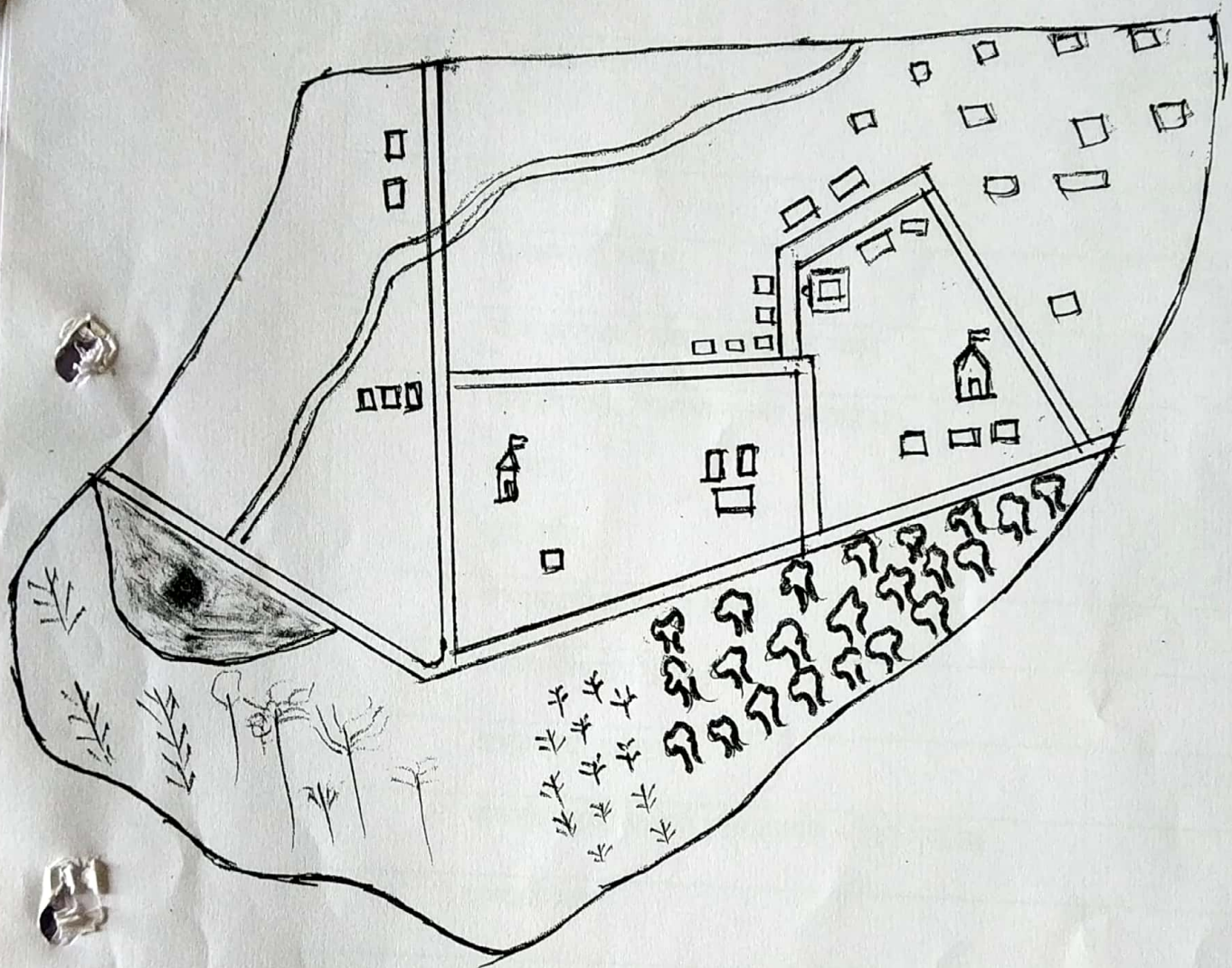
प्रा.डॉ. पालकर जे. एम

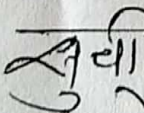
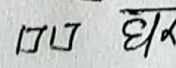
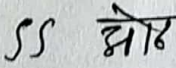
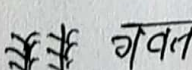
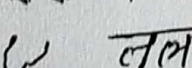
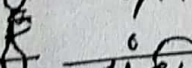
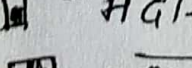
प्रा. रणदिवे पी.डी.

अहवाल वर्ष - सन २०१८-२०१९

श्रीकेशवरावाडा : कृष्ण जलाशय

- नदी
- घर
- सड़क
- जंगल प्रदेश
- ललाव
- मंदिर
- आवलिल गुना वाडा

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	तपथिल	पान नंबर
१	ऋण निर्देश	
२	सर्वेक्षणाची रुपरेषा	
३	बोकडदरावाडी गावचे भौगोलिक स्थान	
४	बोकडदरावाडी गावचा कच्चा आराखडा हवामान मृदा प्रकार	
५	अभ्यासाची मर्यादा व व्याप्ती	
६	प्रकल्प विषयाची निवड	
७	अभ्यासाची उद्दीष्टे	
८	बोकडदरावाडी गावची लोकसंख्या - लिंग गुणोत्तर	
९	पाण्याचे स्रोत	
१०	शेतीचे प्रकार १) बागायती २) जिरायत	
११	शेती पिक पध्दती पिक पालट सेंद्रिय खतांचा वापर नियंत्रित जलसिंचन	
१२	जोडव्यवसाय १) पशुपालन २) कुक्कटपालन	
१३	आर्थिक उत्पादन	
१४	समारोप	

आलेख व आकृत्या

अ.क्र.	तपशिल	पान नंबर
१	बोकडदरावाडी गावचा नकाशा - कच्चा आराखडा	
२	बोकडदरावाडी - लिंग गुणोत्तर	
३	बोकडदरावाडी - पाण्याचे स्रोत	
४	जलसिंचित व अजलसिंचित शेती क्षेत्र	
५	अन्न धान्य पिके	
६	नगदी पिके	
७	जोडव्यासाधातून उत्पन्न	

Co-ordinator,
I.Q.A.C.
Arts & Commerce College,
Madha, Dist. Solapur.

सर्वेक्षणाची रुपरेषा :-

अभ्यासाचे महत्व (Significances of Study)

मानव हा निसर्गाचा एक महत्वपूर्ण घटक असून त्याने इतर सर्जीवापेक्षा श्रेष्ठ स्थान मिळवण्याचा प्रयत्न केला आहे. इतकेच नव्हे तर त्याने मानवा - मानवात देखील भिन्नता निर्माण केली इंग्रजीतील Survival of the fittest या नियमाचे मानवाने नेहमीच पालन केले आहे. यातून अनेक जाती - जमाती उदयास आल्या. मानव हा समाज प्रिय असल्याने समुहाने राहतो.

समाजात राहून तो त्या सर्व गरजा पूर्ण करू शकतो. एकाचा जाती जमातीचे लोक आपापल्या समूहात राहून त्याच्या भिन्न अशा संस्कृती निर्माण करण्यासाठी कार्यरत असतात. अशा जाती - जमातीपैकी धनगर या जातीचे वस्तीस्थान येथे आहे.

माढा तालुक्यातील बोकडदरावाडी या गावातील सर्वेक्षण केले असता तेथे जवळ - जवळ ५७१ एकर शेती आढळली. तेथे असणारी प्राकृतिक परिस्थिती अनुकूल हवामान विहीर, बोअर यामुळे येथे शेतीचा विकास होत आहे. तसेच या गावात असणारे जमात धनगर असून देखिल तेथील कुटुंबातील लोक नोकरी करतात. तसेच उत्तम प्रकारची शेती करतात. तर काही लोक मजूरी करतात. अशा प्रकारे या गावात असणारा शेतकऱ्यांचा शेतीविषयक घटकांचा आढावा घेण्याचा प्रयत्न या सर्वेक्षण प्रकल्पाद्वारे केला आहे.

Co-ordinator,

I. Q. A. C.

Arts & Commerce College,

Medha. Dist. Solapur.

शेती पिक पध्दती :-

मौजे बोकडदरावाडी ता. माढा जि. सोलापूर या गावामध्ये प्रामुख्याने शेती करणाऱ्यांची संख्या जास्त प्रमाणात असल्याचे आढळून आले तसचे त्या गावामधील काही लोक शेतीपासून वंचित असल्याचे दिसून येते. व काही लोक बेरोजगार आहेत. तर तेथील काही लोक शेती करतात. तर काही लोक नोकरीसाठी बाहेरगावी गेलेले आहेत. त्या गावातील शेती ही पावसावर अवलंबून आहे. तेथील लोक शेतीमध्ये पुढीलप्रमाणे पिके घेतात. ज्वारी, गहू, बाजरी, मका कडधान्य ऊस, डाळींब, कांदा, लिंबोणी या सर्व प्रकारची पिके घेतात. काही लोक शेती करण्यासाठी विविध तंत्राचा वापर करतात. त्या गावामध्ये पूर्वी लोक पारंपारिक पध्दतीने लोक शेती करत असत. परंतु अलिकडच्या युगात आधुनिक यंत्राचा वापर मोठ्या प्रमाणात केला जात असल्याचे दिसून येते. त्यामुळे या गावातील पिक चांगल्या प्रकारे येते. तेथे बागांचे प्रमाण बऱ्यापैकी आहे. तसेच त्या गावामध्ये जिरायत प्रकारची शेती केली जाते. तेथील शेतकरी उत्पन्न वाढीसाठी किंवा शेतात पिकांची वाढ होण्यासाठी वेगवेगळ्या खतांचा वापर करतात.

अन्नधान्य पिके :- शेती (एकर)

(१) ज्वारी -	२११	(२) गहू -	५३
(३) बाजरी -	५२	(४) मका -	४३

नगदी पिके :-

(१) कडधान्य -	१५०	(२) ऊस -	५४
(३) डाळींब -	१	(४) कांदा -	६
(५) लिंबू -	२		

एकूण - ५७२

Co-ordinator,
I.Q.A.C.
Arts & Commerce College,
Madha. Dist. Solapur.

आर्थिक वार्षिक उत्पन्न :-

माढा तालुक्यातील बोकडदरावाडी या गावाचा सर्व्हे केला असता, त्या गावातील प्रत्येक कुटुंब प्रमुखांच्या मुलाखतीद्वारे त्यांनी दिलेल्या माहितीप्रमाणे तेथील लोकांच्या उत्पदनाची आकडेवारी खालीलप्रमाणे आहे.

अन्नधान्य पिके	५८,८१,०००/-
नगदी पिके	१५,४९,०००/-
पशुपालन	१९,८८,०००/-
कुक्कटपालन	८,१७,०००/-
नोकरी	४१,३५,०००/-
टॅम्पो	१,००,०००/-
ट्रक्टर	१,५५,०००/-
मोटार रिवायडिंग	१,००,०००/-
टेलर (शिंपी)	२५,०००/-

अशाप्रकारे विविध व्यवसायाद्वारे नोकरी आणि उत्पादनाद्वारे संपूर्ण बोकडदरावाडी या गावचे एकूण वार्षिक आर्थिक उत्पादन १,४७,५०,०००/- इतकी आहे. वरील आकडेवारीवरून शेतीतून मिळणाऱ्या वार्षिक उत्पन्नाचे प्रमाण जास्त असल्याने दिसून येते. म्हणजेच शेतीवर आणि पशुपालन यावर लोक अधिक उदरनिर्वाह भागवतात.

समासोप

आमच्या कला व वाणिज्य महाविद्यालय माढा जि. सोलापूर भूगोल विभागाच्या सर्व विद्यार्थ्यांनी बोकरदरावाडी या खेड्यात शेती उपयोजन सर्वेक्षण पूर्ण केले.

सर्वेक्षण करीत असताना आम्हास शेती संबंधी बरीचशी माहिती मिळाली तेथील शेती व शेतकरी यांच्या समस्यांचीही जाणीव झाली. विशेषता येथे यांत्रिक पध्दतीने शेती करण्यासाठी शेतकरी-यांकडे पुरुसे भांडवल नाही. त्यामुळे शेतमालाची वाहतूक करण्यासाठी पुरुशी वाहतूकीची साधने नाहीत. या गावात धुपेचे प्रमाण मोठ्या प्रमाणात आहे. येथे दवाखाना बाजारपेठ नाही. या संबंधी निर्माण होणाऱ्या अडचणी लक्षात आल्या या समस्यांची जाणीव मंडळींना झालेली आहे. या समस्या सोडविण्यासाठी त्यांचे शासन दरबारी प्रयत्न सुरु आहेत.

सर्वात महत्वाचे म्हणजे या खेड्यात राहणारा खेडूत जरी असला तरी त्यांच्याकडे पाहण्यांचे आदरातीथ्येय करण्याचा चांगला गूण आहे आमच्या सर्वेक्षण काळात या शेतकऱ्यांनी आमचे चांगले प्रकारे आदरातीथ्येय केले.

अशा प्रकारे बोकरदरावाडी शेती उपयोजन सर्वेक्षण पूर्ण करुन आम्ही आनंदाने परतलो.

Co-ordinator,
I.Q.A.C.
Arts & Commerce College,
Madha. Dist. Solapur.

Rayat Shikshan Sanatha's,
Arts & Commerce College , Madha.

Dist-Solapur.

Environmental Studies

Student List With Project Tittle

Year- 2018-19

B.A.II

Roll No	Last Name	First Name	Middle Name	Project Name
1201	AHER	AKSHAY	BHIMRAO	"The Condition of Drinking Water in Kewad Villege :An Environmental Perspective"
1202	AKHADE	KUNAL	YALAPPA	
1203	BANSODE	VISHAL	VAIJINATH	
1204	BHALERAO	DIPAK	NARAYAN	
1205	BHALERAO	DIPAK	NARAYAN	
1206	BHALERAO	PRITI	SANTOSH	
1207	BHISE	PRITI	SUNIL	
1208	BHUSARE	SONALI	RAJENDRA	
1209	BOBADE	SAHIL	NARAYAN	
1210	CHANDANE	DILIP	SHAHAJI	
Roll No	Last Name	First Name	Middle Name	"Environmental Effects of Modern Agricultural System : A Case Study of Undergaon Village"
1211	CHANGBHALE	BALVEER	SANJAY	
1212	CHAUDHARI	SUNIL	SHAMRAO	
1213	CHAVAN	DNYANESHWAR	VAMANRAO	
1214	DAGADE	POONAM	BABAN	
1215	DHANE	NAGNATH	MAHADEO	
1216	DHOTRE	RUPALI	ASHOK	
1217	DHUMAL	OMKAR	RAJU	
1218	DIGE	SHRADDHA	SHIVAJI	
1219	DIXIT	PRACHI	ANAND	
1220	GAIKWAD	MADHURI	ISHWAR	
Roll No	Last Name	First Name	Middle Name	"A Research Project on Medicinal Plants at Shindewadi Village : An Environmental Approach"
1221	GHOLAP	SNEHAL	SHARAD	
1222	GORE	KARISHMA	GUNDIBA	
1223	GORE	PRAGATI	JIWAJI	
1224	GOSAVI	LAXMAN	MAHADEO	
1225	GUND	RAKESH	HANUMANT	
1226	JAVANJAL	PRAVIN	DILIP	
1227	JAVANJAL	PRAVIN	DILIP	
1228	KADAM	DIGAMBAR	SURESH	
1229	KADAM	SHUBHAM	MAHADEO	
1230	KAZI	TAUFIK	SHAMIN	

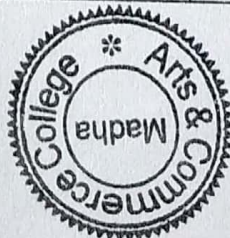

ATTESTED

[Signature]
 Principal,
 Arts & Commerce College
 Madha, Dist. Solapur.

Roll No	Last Name	First Name	Middle Name	Project Name
1231	KAZI	TOHID	SHAMIN	"A Regional Study of Environmental Resources : A Case Study of Darfal (Seena) Village"
1232	KHAIRE	PRAGATI	SURESH	
1233	KOLHAPURE	RUSHIKESH	AATMALING	
1234	KURDE	SAHIL	SUNIL	
1235	LATAKE	TEJASWI	KINCHAK	
1236	LONDHE	SHWETA	ASHOK	
1237	LONDHE	SHWETA	ASHOK	
1238	MALI	DURGA	KISAN	
1239	MALI	SWAPNIL	SHAHAJI	
1240	MANE	DHANASHREE	SURESH	
Roll No	Last Name	First Name	Middle Name	"A Comparative Study of Compost Fertiliser & Chemical Fertiliser"
1241	MANE	SANGHAMITRA	ASHOK	
1242	MARKAD	SAMADHAN	SANJAY	
1243	MOMIN	ADIL	MOHAMMAD	
1244	MORE	APARNA	ANIL	
1245	NAIKNAVARE	SONALI	SANJAY	
1246	NAIKNAWARE	ASHA	GORAKH	
1247	NAIKWADE	RANGNATH	SHAHU	
1248	PATIL	GULNAJ	SHABBIR	
1249	PATIL	SUPRIYA	DHANAJI	
1250	PAWAR	AJAY	DATTA	
Roll No	Last Name	First Name	Middle Name	"An Environmental Study of Trash Pollution in Madha city"
1251	PAWAR	AKSHAY	DATTATRAY	
1252	PAWAR	DIGVIJAY	ASHOK	
1253	PAWAR	JYOTI	VIJAY	
1254	PAWAR	RANJIT	MEGHNATH	
1255	PORE	ONKAR	SHAMBHU	
1256	RAUT	RESHMA	SHRIRANG	
1257	RAUT	SUSHMA	HANUMANT	
1258	ROTE	SMITA	DHANAJI	
1259	SALUNKE	MUKESHKUMAR	DINESHKUMAR	
1260	SALUNKHE	RUTUJA	JALINDAR	
Roll No	Last Name	First Name	Middle Name	"A Survey of Population at Sapatane (Bho) in Madha Tahsil"
1261	SATHE	SHUBHAM	SHAHAJI	
1262	SAWANT	PRIYANKA	SHANKAR	
1263	SHAIKH	PARVIN	ADAM	

ATTESTED

Principal,
Arts & Commerce College
Madha, Dist. Solapur.

1264	SHEGAR	KARAN	ADINATH	"A Survey of Population at Saputane (Bho) in Madha Tahsil"
1265	SHEGAR	RAHUL	POFAT	
1266	SHENDAGE	NIKHIL	JAGANNATH	
1267	SHENDAGE	NIKHIL	JAGANNATH	
1268	SHINDE	BALBHIM	ANIL	
1269	SHINDE	VIDYA	TANAJI	
1270	SHINGADE	KAUSHALYA	DHANAJI	
Roll No	Last Name	First Name	Middle Name	
1271	SHINGADE	SWATI	TANAJI	"A Study of Animal Husbandry in Upalaj (Kh) Village : An Environmental Perspective "
1272	SIRSAT	POOJA	DIGAMBAR	
1273	SONAWANE	RUTUJA	MOHAN	
1274	TARATE	SHRUTIKA	GHANSHYAM	
1275	UBALE	AMRUTA	DATTATRAY	
1276	UBALE	SWAPNAJI	RAJARAM	
1277	WAGHMARE	SANDIP	ARJUN	
1278	YADAV	BHAGYASHRI	SATISH	
1279	YADAV	GANESH	SATISH	
1280	YADAV	ROHAN	YUVRAJ	

[Signature]

Teacher Incharge

[Signature]

Co-ordinator,
I.Q.A.C.

Arts & Commerce College,
Madha. Dist. Solapur.

[Signature]

Principal,

Arts & Commerce College,
Madha. Dist. Solapur.

ATTESTED

[Signature]

Principal,

Arts & Commerce College
Madha. Dist. Solapur.

Rayat Shikshan Sanstha's

**Arts & Commerce College, Madha,
Environmental Studies
Student List with Project Title
Year- 2018-19
B.Com.II**

Roll Coll	Last Name	First Name	Middle Name	Project Name
1701	ADKAR	KALYANI	KALIDAS	"An Environmental Study of the Urban Slum Hutments in Madha City
1702	AWACHAR	UJWALA	SHANTINATH	
1703	BEDAGE	DHANASHRI	SUGRIV	
1704	BHANGE	ANURADHA	DHANAJI	
1705	BHANGE	MOHINI	DADASAHEB	
1706	BHANGE	POOJA	PANDURANG	
1707	BORADE	RUSHIKESH	DATTATRAY	
1708	BORADE	SURAJ	RAJENDRA	
1709	CHAVAN	ANURADHA	DHONDUSING	
1710	CHAVARE	PRAGATI	HARIDAS	
Roll Coll	Last Name	First Name	Middle Name	"A Study of Animal Husbandry at Kewad Village : An Environment Approach"
1711	DONGARE	SAURABH	SHAHAJI	
1712	JADHAV	POURNIMA	VISHNU	
1713	JAGDALE	PALLAVI	LAHU	
1714	JAGDALE	SUPRIYA	MAHADEV	
1715	KADAM	MONALI	DATTATRAY	
1716	KADAM	TANUJA	DEVIDAS	
1717	KADAM	VISHAL	BHARAT	
1718	KALE	ANNAPURNA	PARSHURAM	
1719	KALE	SAIPRASAD	SAHEBRAV	
1720	KAMBLE	NEHA	ANANTA	
Roll Coll	Last Name	First Name	Middle Name	"An Environmental Study of Flowers Spcies in Madha City"
1721	KAMBLE	SHUBHANGI	SANJAY	
1722	KAMBLE	SIDHANTH	SUDHARSHAN	
1723	KATE	AISHWARYA	SAMBHAJI	
1724	KAZI	ALFIYA	USMAN	
1725	KEDAR	PRIYANKA	JOTIRAM	
1726	KHOT	ARCHANA	MAGAN	
1727	KSHIRSAGAR	RAHUL	SATYVAN	
1728	KSHIRSAGAR	SHEKHAR	AJAY	
1729	LONDHE	SAGAR	BHIKAJI	
1730	MADANE	LAXMAN	SHAHAJI	

ATTESTED

Principal,
Arts & Commerce College
Madha, Dist. Solapur.

Roll Coll	Last Name	First Name	Middle Name	
1731	MANE	PRUTHVIRAJ	GOPAL	"A Brief Report on the Study of Compost Fertilizers"
1732	MULE	KOMAL	DHANAJI	
1733	PARANDE	ASMITA	ANKUSH	
1734	PARKHE	ASHWINI	BAJARANG	
1735	PATIL	PUNAM	SUNIL	
1736	PAWAR	SHWETA	ASHOK	
1737	PILIVKAR	SAURABH	RAJENDRA	
1738	RANDIVE	VISHAL	SAMBHAJI	
1739	RAUT	TEJAS	DATTATRAY	
1740	RAUT	VARSHA	SUNIL	
Roll Coll	Last Name	First Name	Middle Name	
1741	SALUNKE	NEHA	RAMCHANDRA	"A study of plants in Upalai (BK) Village : An Environmental Approach"
1742	SALUNKHE	GAURI	SATYAWAN	
1743	SARADE	SHUBHANGI	SANJAY	
1744	SATHE	PRANIL	SUNIL	
1745	SAWANT	APARNA	JOTIRAM	
1746	SHAHA	HARSHADA	SUKEN	
1747	SHINDE	ROHINI	HANUMANT	
1748	SONAWANE	ANAND	PADMAKAR	
1749	UBALE	SHWETA	SAYAJI	
1750	WARE	POOJA	AMARDIP	
1751	YADAV	BHAKTI	SANTOSH	

[Signature]

Teacher Incharg

[Signature]

Co-ordinator,
I.Q.A.C.
Arts & Commerce College,
Madha. Dist. Solapur.

[Signature]

Principal,
Arts & Commerce College,
Madha. Dist. Solapur.

ATTESTED

[Signature]
Principal,
Arts & Commerce College
Madha. Dist. Solapur.

रयत शिक्षण संस्थेचे,

कला व वाणिज्य महाविद्यालय, माढा

पर्यावरण विभाग

प्रकल्पाचे नाव :-

“आधुनिक शेती व्यवस्थेचे पर्यावरणीय

परिणाम मौज उंदरगाव क्षेत्रीय अभ्यास”

विद्यार्थ्यांचे नाव :- कु.दगडे पुनम बबन

रोल नं.:- १२१४

मार्गदर्शक

प्रा.रणदिवे पी.डी.

अहवाल वर्ष : २०१८ -२०१९

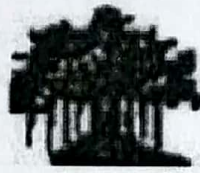
RAYAT SHIKSHAN SANSTHA'S

ARTS & COMMERCE COLLEGE, MADHA.

DIST. - SOLAPUR

2

**CERTIFICATE COURSE IN ENVIRONMENT STUDIES
LABORATORY, CERTIFICATE**

This is to certify that **Kum. Dagade Pumam Baban** has satisfactorily carried out that required project work presented by the **PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKER SOLAPUR UNIVERCITY, SOLAPUR.**

For the B.A. Part-II course and that this Report represents his/her bonafide work in the year 2018-19

Principal,
Arts & Commerce College.
Madha. Dist. Solapur.

Teacher incharge

अनुक्रमाणिका

अ.न	घटक	पान नं.
१	ऋणनिर्देश	६
	पर्यावरण अभ्यास महत्व	७
	पर्यावरण व भारतीय शेती	९
	अभ्यास उद्दिष्टये , शेतीची आधुनिक तंत्रे	१०
	खताचा वापर, सेंद्रिय खतातील प्रमुख अन्नद्रव्याचे प्रमाण	११
	रासायनिक खत यातील अन्नद्रव्याचे शेकडा प्रमाण	१२
	खताचा फायदा, खताचे तोटे, कीटकनाशके	१३
	कीटकनाशकाचे फायदे, कीटकनाशकाचे परिणाम	१५
	जलसिंचन	१६
	पिक पाण्याची गरज, तणनाशके	१७
	पोलीहौउस	१९

२	उंदरगावाचे भौगोलिक वैभव उंदरगावाचे स्थान, निरपेक्ष स्थान, सापेक्ष स्थान	२१
	प्राकृतिक घटना सापेक्ष स्थान, शहर सापेक्ष स्थान, रस्ते सापेक्ष स्थान, रेल्वे सापेक्ष स्थान	२१
	उंदरगावची प्राकृतिक रचना, भूस्तर रचना	२२
	जलप्रणाली, हवामान	२३
	मृदा, भूमीउपयोजन	२४
	निवडक शेतकऱ्यांची मुलाखत	२५
	मुलाखत घेतलेल्या शेतकऱ्यांची स्थिती	२६
३	अभ्यासाचे निष्कर्ष, संदर्भ सूची, समस्यांची चर्चा	२७
	समस्यांची चर्चा	२८
	ग्रंथसूची / संदर्भसूची	२९

पर्यावरण अभ्यास महत्व

पर्यावरण हि सर्वाची सामुहिक मालमत्ता आहे हा आपला नैसर्गिक वारसा आहे पर्यावरण रक्षणाची जबाबदारी आपणा सर्वाची आहे. आपल्या भोवती असलेल्या परिसराची माहिती करून घेणे व त्यांच्या मानवाशी असलेला संबंध जाणून घेणे प्रत्येक व्यक्तीच्या दृष्टीने महत्वाचे आहे. प्रत्येकाने आपल्या भोवती असलेल्या पर्यावरणाच्या संरक्षणासाठी सातत्याने कृती केली पाहिजे. नाहीतर भावी पिढीला अपुरी साधनसंपत्ती, प्रदूषण, लोकसंख्या वाढ अशा तणावाला सामोरे जावे लागेल. आधुनिक औद्योगिक समाजात तंत्रज्ञानाच्या विकासाबरोबर मानव व पर्यावरणाच्या परस्पर संबंधाकडे बघण्याच्या पारंपारिक दृष्टिकोनामध्ये अचानक बदल झालेला आहे.

मानवाला निसर्गाच्या उपयुक्तेबद्दलची माहिती होती. प्रामुख्याने अन्न, वस्त्र, औषधी वनस्पती चारा व काही सौंदर्य प्रसाधनापुरती हि माहिती मर्यादित होती. आज माहिती तंत्रज्ञान होत असलेल्या क्रांतीमुळे, पर्यावरणाच्या सर्व घडामोडीची प्रचंड माहिती वृत्तपत्रे, मासिक व दृकश्राव्य माध्यमाद्वारे मिळू शकते तसेच स्थानिक जागतिक पातळीपर्यंत पर्यावरणातील बदल उपग्रह व अन्न तंत्रज्ञानाने समजून घेतले जाऊ शकते. सामान्य माणसाची पर्यावरणविषयी असलेली जागरूकता हि शास्त्रीय ज्ञानावर व निसर्ग संरक्षणाच्या नैतेकतेवर आधारलेली असावी. निसर्ग

खताचा वापर

खताचे प्रामुख्याने रासायनिक खते, जोरखते, सेंद्रिय खते असे प्रकार पडतात यातील जोरखताच्या व सेंद्रिय खताच्या अतिप्रमाणात वापरामुळे जमिनीवर काही परिणाम होत नाही परंतु रासायनिक खताच्या अति वापरामुळे जमिनीतील सेंद्रिय घटकांचा नाश होतो. त्या जमिनी ह्या शेती योग्य राहत नाहीत.

सेंद्रिय खतातील प्रमुख अन्नद्रव्याचे प्रमाण

नं	खताचे नाव	अन्नद्रव्याचे प्रमाण		
		नत्र	स्फुरद	पालाश
१	शेणखत	०.८०	०.६५	१.००
२	लेंडीखत	०.६०	०.५०	०.७०
३	कंपोस्टखत	०.५०	०.६५	०.८०
४	सोनखत	१.३०	१.१०	०.३५
५	लिंबोळीपेंड	५.००	१.००	१.५०
६	मासळीखत	४.१०	०.९०	०.३०
७	भुईमुगपेंड	७.१०	१.४०	१.३०

जमिनीतील नको असलेल्या घटकांचा बंदोबस्त करण्यासाठी बाजारात वेगवेगळी तणनाशके आलेली आहेत. ह्या तणनाशकामुळे शेतकऱ्यांचा वेळ व पैसा वाचतो व उत्पन्न जास्त निघते. शेती करणाऱ्या शेतकऱ्यांना पूर्वी खुरपण्याने शेतातील तण माजुरा मार्फत काढावे लागत होते. यामुळे त्यांचा वेळ व पैसा खूप खर्च व्हायचा मात्र तणनाशकाचा वापरामुळे त्याच्या या खर्चात कपात झालेली आहे बाजारात प्रामुख्याने पुढील तणनाशके आलेली आहेत.

तणनाशकाचे नाव	व्यापारी नाव	उपयोग
२-४-डी फेनोक्सी असेटिक आम्ल	प्लट	पेशीचे आकार वाढविण्यासाठी
अट्रोझार्डान	ग्रेसप्रीन अट्रोनेक्स	तणनाशकाच्या वापरामुळे पिक चांगले वाढते.
अल्पक्लोर ग्लायफोसेट	लासो राउंड अप स्टिंग	तनाचा प्रादुर्भाव होत नाही ऊस पक्वता वाढवणारे तणनाशक
मोन्युरोन	तेलवर / मोन्युरेक्स	तणनाशक
पराक्ता	ग्रमोक्झोम	तणनाशक

मृदा

उंदरगावच्या भौगोलिक क्षेत्रामध्ये मृदा वैशिष्ट्य उतारा नुसार बदलताना दिसतात. दक्षिणेकडे कमी जाडीची मुरमाड तपकिरी रंगाची जमीन आढळते. गावठानातील मृदेची जाडी अत्यंत कमी आहे. मात्र प्रवाहाच्या काठाने मृदेची जाडी जास्त आहे. उंदरगावच्या अलीकडील विभागात मध्यम ते जास्त जाडीची काळी ते खडकाळ मृदा आढळते या विभागातील मृदेचा उतार मंद आहे.

भूमी उपयोजन

उंदरगाव हे एकूण ६४८.५२ हेक्टर क्षेत्र व्यापले आहे. त्यापैकी शेतीखालील क्षेत्र ५९.२ हेक्टर इतके आहे. जलसिंचित क्षेत्र ८९ हे आहे. बिगर जलसिंचानाखाली ५०३ हे. आहे.

व्यावसायिक वर्गीकरण

शेतकरी	३७६+१४	=३९०
शेतमजूर	९०+१०३	=१९३
कारखानदारी	४१+२	=४३
व्यापार	१८+०	=१८
वाहतूक	१५+०	=१५
इतर सेवा	३१+५	=३६
काठावरचे मजूर	७+१९३	२०६

मुलाखत घेतलेल्या शेतकऱ्याची स्थिती

	भाजीपाला पिकवणारे शेतकरी	ऊस उत्पादक	इतर पिके	निष्कर्ष
शेतकरी संख्या	१०	२०	२०	अल्प भूधारक भाजीपाला पुरवितो
क्षेत्र	१२ एकर	२ ते ४ एकर	२ ते ४ एकर	-
खातवापर	५ ते ७ क्वि	२ ते ३ क्वि	-	-
रासायनिक	५ ते ७ क्वि	२ ते ३ क्वि	-	-
सेंद्रिय	५ ते ७ गाड्या	५ ते ७ गाड्या	-	-
पाणी पुरवठा	सरी फुगवटा	सरी फुगवटा व पाटाने पाणलोट	सरी फुगवटा व पाटाने पाणलोट	-
तणनाशके	होय	होय	होय	तणनाशक वापर वाढला
फिटकनाशके	होय	होय	होय	तणनाशक वापर वाढला

“ स्वावलंबी शिक्षण हेच आमचे ब्रीद ” - कर्मवीर

रयत शिक्षण संस्थेचे,

कला व वाणिज्य महाविद्यालय माढा

जि. सोलापूर (महाराष्ट्र) ४१३२०९

“पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ संलग्नित”

• संस्थापक •

• प्राचार्य •

पदाभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील, डी.सी.ए.

डॉ. श्री. सुरेश डेरे M.Com., M.Phil., Ph.D.

स्थापना - १९७७

- कनिष्ठ म.क्र. २४.७४.७०९
- डी. STD : (02163)
- ऑफिस : २३४०२६
- संगणक : २३४०५३

Email : accmadha@yahoo.com

Web : www.accmadha.com

बँक पूनमूल्यांकन : 'ब' श्रेणी, CGPA : 2.47

जा.नं.: २१७४

दि. २८/०३/२०१९

प्रति,
मा. अध्यक्ष,
श्रमिक महिला स्वयं सहाय्यता बचत गट,
श्रमिक महिला डाळ मिल व भरडधान्य उद्योग,
बार्शी रोड, माढा, जि. सोलापूर.

विषय:- Internships साठी विद्यार्थ्यांना परवानगी मिळणे बाबत.....

महोदय,

आमच्या महाविद्यालयातील सन २०१८-१९ (B.Com. II) मधील खालील १० विद्यार्थ्यांना आपल्या श्रमिक महिला डाळ मिल व भरडधान्य उद्योगामध्ये **Internships** साठी परवानगी देण्यात यावी. तसेच या विद्यार्थ्यांना हा व्यावसाय कसा करावा याचे प्रशिक्षण द्यावे. ही नम्र विनंती.

SR. NOS.	LAST NAME	FIRST NAME	MIDDLE NAME	CLASS
1	ADKAR	KALYANI	KALIDAS	B. Com. II
2	BHANGE	POOJA	PANDURANG	B. Com. II
3	DONGARE	SAURABH	SHAHAJI	B. Com. II
4	KADAM	TANUJA	DEVIDAS	B. Com. II
5	KAMBLE	SHUBHANGI	SANJAY	B. Com. II
6	KHOT	ARCHANA	MAGAN	B. Com. II
7	MANE	PRUTHVIRAJ	GOPAL	B. Com. II
8	PAWAR	SHWETA	ASHOK	B. Com. II
9	SALUNKE	NEHA	RAMCHANDRA	B. Com. II
10	SHAHA	HARSHADA	SUKEN	B. Com. II

कळावे,
Received
B. Jam
अध्यक्ष

श्रमिक महिला स्वयं सहाय्यता बचत गट माढा

आपला विश्वासू,

Principal,
Arts & Commerce College
Madha, Dist. Solapur

रजि.-

श्रमिक महिला स्वयंसहायता बचत गट, माढा

ता. माढा, जि. सोलापूर- ४१३२०९

रजि.

दिनांक : १/४/२०१९

प्रति,
मा. प्राचार्य,
कला व वाणिज्य महाविद्यालय,
माढा, जि. सोलापूर.

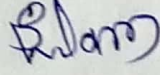
विषय:- Internships साठी विद्यार्थ्यांना परवानगी मिळणे बाबत.....

संदर्भ : आपले दिनांक : २५/०३/२०१९ चे पत्र.

महोदय,

वरील संदर्भ पत्रानुसार आपल्या महाविद्यालयातील १० विद्यार्थ्यांना आमच्या श्रमिक महिला डाळ मिल व भरडधान्य उद्योगामध्ये Internships साठी परवानगी देण्यात येत आहे. या Internships साठी विद्यार्थ्यांना कोणत्याही प्रकारचे आर्थिक मानधन देण्यात येणार नाही. तसेच विद्यार्थ्यांनी Internships साठी आम्ही दिलेल्या वेळेत नियमित येणे व येथील शिस्तीचे पालन करणे बंधनकारक असेल.

कळावे,

आपली विश्वासू,

अध्यक्ष

श्रमिक महिला स्वयं सहाय्यता बचत गट माढा

रजि. --

श्रमिक महिला स्वयंसहायता बचत गट, माढा

ता. माढा, जि. सोलापूर - ४१३२०९

रजि. by hand

दिनांक : 28 / 5 / 2019

TO WHOMSOEVER IT MAY CONCERN

This is certify that 10 students of Arts and Commerce College, Madha has successfully completed 15 days internship during 06/05/2019 to 23/05/2019 in *Shramik Mahila Dal Mill & Bharad Dhanya Udhog*, Madha, Dist. Solapur. On behalf of our organization I wish them all the best for the future endeavor.

SR. NOS.	LAST NAME	FIRST NAME	MIDDLE NAME
1	ADKAR	KALYANI	KALIDAS
2	BHANGE	POOJA	PANDURANG
3	DONGARE	SAURABH	SHAHAJI
4	KADAM	TANUJA	DEVIDAS
5	KAMBLE	SHUBHANGI	SANJAY
6	KHOT	ARCHANA	MAGAN
7	MANE	PRUTHVIRAJ	GOPAL
8	PAWAR	SHWETA	ASHOK
9	SALUNKE	NEHA	RAMCHANDRA
10	SHAHA	HARSHADA	SUKEN

R. J. J. J.

अध्यक्ष

श्रमिक महिला स्वयंसहायता बचत गट माढा

“ स्वावलंबी शिक्षण हेच आमचे ब्रीद ” - कर्मवीर

रयत शिक्षण संस्थेचे,

कला व वाणिज्य महाविद्यालय माढा

जि. सोलापूर (महाराष्ट्र) ४१३२०९

“पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ संलग्नित”

• प्राचार्य •

डॉ. श्री. सुरेश ठेरे M.Com., M.Phil., Ph.D.

स्थापना - १९७०

- कनिष्ठ म.क्र. २४.०४.००१
- STD : (02183)
- ऑफिस : २३४०२६
- संगणक : २३४०५३

पदाभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील, डी.लिट.

Email : accmadha@yahoo.com

Web : www.accmadha.com

नॅक पूनर्मूल्यांकन : 'ब' श्रेणी, CGPA : 2.47

जा.नं.:

दि. २५/३/२०१७

प्रति,
मा . व्यवस्थापक,
श्री संत कुर्मदास ग्रामिण विगरशेती
सह . पतसंस्था मर्या . माढा .
ता . माढा, जि . सोलापूर .

विषय:- Internships साठी विद्यार्थ्यांना परवानगी मिळणे बाबत.....

महोदय,

आमच्या महाविद्यालयातील सन २०१८-१९ (B. Com. II) मधील खालील १० विद्यार्थ्यांना आपल्या पत संस्थेत **Internships** साठी परवानगी देण्यात यावी. तसेच या विद्यार्थ्यांना बँकेच्या सर्व व्यवहारा विषयची व बँकेच्या व्यवहारासाठी वापरात येणारे सर्व फॉर्मस संबंधी संपूर्ण माहिती द्यावी. ही विनंती.

SR. NOS.	LAST NAME	FIRST NAME	MIDDLE NAME	CLASS
1	AWACHAR	UJWALA	SHANTINATH	B. Com. II
2	BORADE	RUSHIKESH	DATTATRAY	B. Com. II
3	JADHAV	POURNIMA	VISHNU	B. Com. II
4	KADAM	VISHAL	BHARAT	B. Com. II
5	KAMBLE	SIDHANTH	SUDHARSHAN	B. Com. II
6	KSHIRSAGAR	RAHUL	SATYVAN	B. Com. II
7	MULE	KOMAL	DHANAJI	B. Com. II
8	PILIVKAR	SAURABH	RAJENDRA	B. Com. II
9	SALUNKHE	GAURI	SATYAWAN	B. Com. II
10	SHINDE	ROHINI	HANUMANT	B. Com. II

कळावे, Received

(Signature)

श्री संत कुर्मदास ग्रामिण विगर शेती
सहकारी पतसंस्था मर्या माढा

आपला विश्वासू,

(Signature)
Principal,

Arts & Commerce College
Madha. Dist. Solapur

SUR/MAH/RSR (R)/852/1993

श्री संत कुर्मदास ग्रामिण बिगरशेती सह. पतसंस्था मर्या; माढा

ता. माढा, जि. सोलापूर (02183) 234554

जावळ क्र.:

दिनांक : ५/४/२०१९

प्रति,
मा. प्राचार्य,
कला व वाणिज्य महाविद्यालय,
माढा, जि. सोलापूर.

विषय:- Internships साठी विद्यार्थ्यांना परवानगी मिळणे बाबत.....

संदर्भ : आपले दिनांक २५/०३/२०१९ चे पत्र.

महोदय,

वरील संदर्भ पत्रानुसार आपल्या महाविद्यालयातील १० विद्यार्थ्यांना आमच्या श्री संत कुर्मदास ग्रामिण बिगरशेती सह. पतसंस्था मर्या. माढा, जि. सोलापूर येथे Internships साठी परवानगी देण्यात येत आहे. या Internships साठी विद्यार्थ्यांना कोणत्याही प्रकारचे आर्थिक मानधन देण्यात येणार नाही. तसेच विद्यार्थ्यांनी Internships साठी आम्ही दिलेल्या वेळेत नियमित येणे व येथील शिस्तीचे पालन करणे बंधनकारक असेल.

कळावे,

आपला विश्वासू,

श्री संत कुर्मदास ग्रामिण बिगर शेती
सहकारी पतसंस्था मर्या माढा

SUR/MAH/RSR (R)/852/1993

श्री संत कुर्मदास ग्रामिण बिगरशेती सह. पतसंस्था मर्या; माढा

ता. माढा, जि. सोलापूर © (02183) 234554

जावक क्र.: समष्ट

दिनांक: २२/५/२०१९

TO WHOMSOEVER IT MAY CONCERN

This is certify that 10 students of **Arts and Commerce College, Madha** has successfully completed 14 days internship during 29/04/2019 to 16/05/2019 in *Shri Sant Kurmdas Gramin Bigarsheti Sahakari Patsanstha Maryadit Madha*, Dist. Solapur. On behalf of our organization I wish them all the best for the future endeavor.

Sr. Nos.	Last Name	First Name	Middle Name
1	AWACHAR	UJWALA	SHANTINATH
2	BORADE	RUSHIKESH	DATTATRAY
3	JADHAV	POURNIMA	VISHNU
4	KADAM	VISHAL	BHARAT
5	KAMBLE	SIDHANTH	SUDHARSHAN
6	KSHIRSAGAR	RAHUL	SATYVAN
7	MULE	KOMAL	DHANAJI
8	PILIVKAR	SAURABH	RAJENDRA
9	SALUNKHE	GAURI	SATYAWAN
10	SHINDE	ROHINI	HANUMANT

(Handwritten signature)

श्री संत कुर्मदास ग्रामीण बिगर शेती
सहकारी पतसंस्था मर्या माढा

श्री संत कुर्मदास ग्रामीण बिगरशेती सह. पतसंस्था मर्या; माढा

ता. माढा, जि. सोलापूर ☎ (02183) 234554

क्रमांक: २२५

दिनांक: २२/५/२०१९

TO WHOMSOEVER IT MAY CONCERN

This is certify that 10 students of **Arts and Commerce College, Madha** has successfully completed 14 days internship during **29/04/2019 to 16/05/2019** in *Shri Sant Kurmdas Gramin Bigarsheti Sahakari Patsanstha Maryadit Madha*, Dist. Solapur. On behalf of our organization I wish them all the best for the future endeavor.

Sr. Nos.	Last Name	First Name	Middle Name
1	AWACHAR	UJWALA	SHANTINATH
2	BORADE	RUSHIKESH	DATTATRAY
3	JADHAV	POURNIMA	VISHNU
4	KADAM	VISHAL	BHARAT
5	KAMBLE	SIDHANTH	SUDHARSHAN
6	KSHIRSAGAR	RAHUL	SATYVAN
7	MULE	KOMAL	DHANAJI
8	PILIVKAR	SAURABH	RAJENDRA
9	SALUNKHE	GAURI	SATYAWAN
10	SHINDE	ROHINI	HANUMANT

[Handwritten Signature]

श्री संत कुर्मदास ग्रामीण बिगर शेती
सहकारी पतसंस्था मर्या माढा

स्थापना : १९७०

“स्वावलंबी शिक्षण हेच आमचे ब्रीद” - कर्मवीर
रयत शिक्षण संस्थेचे,

कला व वाणिज्य महाविद्यालय, माढा

जि.सोलापूर (महाराष्ट्र) पिन - ४१३२०९

“ सोलापूर विद्यापीठ संलग्नित ”

संस्थापक : पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील, डी.लिट्.

प्र.प्राचार्य : उज्वले पी. वी.
डॉ. श्री. पंजाबराव सैमै
M.A., M.Phil., P.G.D.T.E., Ph.D.

नॉक मानांकन :- ‘ब’ श्रेणी

E-mail : accmadha@yahoo.com.

कनिष्ठ म.क्र.
२४.०४.००९

☎ : STD (०२१८३)
ऑफिस : २३४०२६
निवास : २३४०२४
संगणक : २३४०५३
फॅक्स : २३४०२६

जावक क्र. २१५५८

दिनांक : ०७-०८-२०१८

मा . अध्यक्ष,
श्रमिक महिला स्वयं सहाय्यता बचत गट,
श्रमिक महिला डाळ मिल व भरडधान्य उद्योग,
बार्शी रोड, माढा, जि . सोलापूर .

विषय:- Internships साठी विद्यार्थ्यांना परवानगी मिळणे बाबत.....

महोदय,

आमच्या महाविद्यालयातील खालील १० विद्यार्थ्यांना आपल्या श्रमिक महिला डाळ मिल व भरडधान्य उद्योगामध्ये Internships साठी परवानगी देण्यात यावी . तसेच या विद्यार्थ्यांना हा व्यावसाय कसा करावा याचे प्रशिक्षण द्यावे . ही नम्र विनंती .

Sr. Nos.	Last Name	First Name	Middle Name	Class
1	AKHADE	RANJIT	SOMNATH	B. Com. III
2	BHAKARE	SUPRIYA	TUKARAM	B. Com. III
3	CHAUDHARI	MITHUN	BHIMRAO	B. Com. III
4	DHANE	JAGRUTI	MAHADEV	B. Com. III
5	GOSAVI	GEETA	DIGAMBAR	B. Com. III
6	KADAM	REVATI	RAMESH	B. Com. III
7	LATAKE	HANUMANT	TATYASAHEB	B. Com. III
8	MANE	SUJATA	ARUN	B. Com. III
9	PATANGE	REKHA	PANDURANG	B. Com. III
10	PAWAR	SALONI	AJIT	B. Com. III

कळवे, Received

Bulam

अरराक्ष

आपला विश्वासू,

प्राचार्य,

कला व वाणिज्य महाविद्यालय,
माढा, जि. सोलापूर.

श्रमिक महिला स्वयं सहाय्यता बचत गट माढा

रजि. -

श्रमिक महिला स्वयंसहायता बचत गट, माढा

ता. माढा, जि. सोलापूर - ४१३२०९

रजि.

दिनांक : ११ / ०९ / २०१८

प्रति,

मा. प्राचार्य,

कला व वाणिज्य महाविद्यालय,

माढा, जि. सोलापूर.

विषय:- Internships साठी विद्यार्थ्यांना परवानगी मिळणे बाबत.....

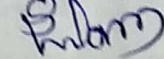
संदर्भ : आपले दिनांक : ०७/०८/२०१८ चे पत्र.

महोदय,

वरील संदर्भ पत्रानुसार आपल्या महाविद्यालयातील १० विद्यार्थ्यांना आमच्या श्रमिक महिला डाळ मिल व भरडधान्य उद्योगामध्ये Internships साठी परवानगी देण्यात येत आहे. या Internships साठी विद्यार्थ्यांना कोणत्याही प्रकारचे आर्थिक मानधन देण्यात येणार नाही. तसेच विद्यार्थ्यांनी Internships साठी आम्ही दिलेल्या वेळेत नियमित येणे व येथील शिस्तीचे पालन करणे बंधनकारक असेल.

कळावे,

आपली विश्वासू,

अध्यक्ष

श्रमिक महिला स्वयं सहाय्यता बचत गट माढा

रजि.

श्रमिक महिला स्वयंसहायता बचत गट, माढा

ता. माढा, जि. सोलापूर - ४१३२०६

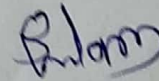
रजि.

दिनांक : १० / ०५ / २०१९

TO WHOMSOEVER IT MAY CONCERN

This is certify that 10 students of Arts and Commerce College, Madha has successfully completed 15 days internship during 18/04/2019 to 04/05/2019 in *Shramik Mahila Dal Mill & Bharad Dhanya Udhog*, Madha, Dist. Solapur. On behalf of our organization I wish them all the best for the future endeavor.

SR. NOS.	LAST NAME	FIRST NAME	MIDDLE NAME
1	AKHADE	RANJIT	SOMNATH
2	BHAKARE	SUPRIYA	TUKARAM
3	CHAUDHARI	MITHUN	BHIMRAO
4	DHANE	JAGRUTI	MAHADEV
5	GOSAVI	GEETA	DIGAMBAR
6	KADAM	REVATI	RAMESH
7	LATAKE	HANUMANT	TATYASAHEB
8	MANE	SUJATA	ARUN
9	PATANGE	REKHA	PANDURANG
10	PAWAR	SALONI	AJIT

अध्यक्ष

श्रमिक महिला स्वयं सहायता बचत गट माढा

“ स्वाचलंबी शिक्षण हेच आमचे व्रीद ” - कर्मवीर

रयत शिक्षण संस्थेचे,

कला व वाणिज्य महाविद्यालय माढा

जि.सोलापूर (महाराष्ट्र) ४१३२०९

“पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ संलग्नित”

- कनिष्ठ म.क्र. २४.०४.००६
- STD : (02183)
- ऑफिस : २३४०२६
- संगणक : २३४०५३

संस्थापक

पदाभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील, बी.लीट.

प्राचार्य

डॉ.श्री. सुरेश ठेरे M.Com., M.Phil., Ph.D.

Email : accmadha@yahoo.com

Web : www.accmadha.com

नॅक पूर्णमूल्यांकन : 'ब' श्रेणी, CGPA : 2.47

जा.नं.:

दि.२५/०३/२०१९

प्रति,

मा. व्यवस्थापक,

लोकमंगल नागरी सह-पतसंस्था मर्या., सोलापूर
शाखा-माढा, जि. सोलापूर.

विषय:- Internships साठी विद्यार्थ्यांना परवानगी मिळणेबाबत.....

महोदय,

आमच्या महाविद्यालयातील सन २०१८-१९ मधील खालील १० विद्यार्थ्यांना आपल्या बँकेमध्ये **Internships** साठी परवानगी देण्यात यावी. तसेच या विद्यार्थ्यांना बँकींगचे व बँक हिशोब लिहीण्याचे (Bank Accounting) प्रशिक्षण द्यावे. ही विनंती.

SR. NOS.	NAME OF THE STUDENTS	CLASS
1	BHUSARE VIDYA TANAJI	B. Com. III
2	CHAVARE HARISH VISHNU	B. Com. III
3	KADAM POOJA NAMDEO	B. Com. III
4	KADAM VIRAJ VIJAY	B. Com. III
5	LONDHE RUPALI MAHADEV	B. Com. III
6	PADULE PUNAM ARJUN	B. Com. III
7	RAUT PARVATI ARJUN	B. Com. III
8	SASTE RAM RAJENDRA	B. Com. III
9	SURVASE AMRUTA DINKAR	B. Com. III
10	UNDE SHARAD BALASAHEB	B. Com. III

कळावे,

OIC Received

आपला विश्वासू,

शाखाधिकारी
लोकमंगल नागरी सह. पतसंस्था मर्या.
सोलापूर, शाखा माढा.

Principal,
Arts & Commerce College
Madha, Dist. Solapur

लोकमंगल नागरी सह-पतसंस्था मर्या ., सोलापूर
शाखा:- माढा

संस्थापक अध्यक्ष : सुभाष (बापू) देशमुख

चेअरमन : गुरुण्णा तेली

जा . क्र .

दिनांक: 10-4-19

प्रति,
मा . प्राचार्य,
कला व वाणिज्य महाविद्यालय,
माढा, जि . सोलापूर .

विषय:- **Internships** साठी विद्यार्थ्यांना परवानगी मिळणे बाबत.....

संदर्भ : आपले दिनांक: २५ / ०३ / २०१९ चे पत्र .

महोदय,

उपरोक्त संदर्भ पत्रानुसार १० विद्यार्थ्यांना लोकमंगल नागरी सह-पतसंस्था मर्या ., सोलापूर शाखा:- माढा, येथे Internships साठी परवानगी देण्यात येत आहे . या Internships साठी आर्थिक मानधन देण्यात येणार नाही . तसेच विद्यार्थ्यांनी Internships साठी आम्ही दिलेल्या वेळेत येणे व शिस्तीचे पालन करणे बंधनकारक असेल .

कळावे,

आपला विश्वासू,

शाखाधिकारी
लोकमंगल नागरी सह. पतसंस्था मर्या
सोलापूर, शाखा माढा.

लोकमंगल नागरी सह-पतसंस्था मर्या ., सोलापूर

शाखा:- माढा

संस्थापक अध्यक्ष : सुभाष (बापू) देशमुख

चेअरमन : गुरुण्णा तेली

जा. क्र. सप्त

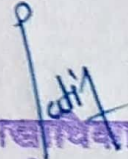
दिनांक : 29-05-2019

TO WHOMSOEVER IT MAY CONCERN

This is certify that 10 students of **Arts and Commerce College, Madha** has successfully completed 15 days internship during **06/05/2019 to 24/05/2019** in Lokmangal Urban Credit Cooperative Society, Ltd. Solapur Br. Madha, Dist. Solapur. On behalf of our organization I wish them all the best for the future endeavor.

SR. NOS.	NAME OF THE STUDENTS
1	BHUSARE VIDYA TANAJI
2	CHAVARE HARISH VISHNU
3	KADAM POOJA NAMDEO
4	KADAM VIRAJ VIJAY
5	LONDHE RUPALI MAHADEV
6	PADULE PUNAM ARJUN
7	RAUT PARVATI ARJUN
8	SASTE RAM RAJENDRA
9	SURVASE AMRUTA DINKAR
10	UNDE SHARAD BALASAHEB

शाखाधिकारी
लोकमंगल नागरी सह. पतसंस्था मर्या,
सोलापूर, शाखा माढा.

स्थापना : १९७०

"स्वावलंबी शिक्षण हेच आमचे बीड" - कर्मवीर

स्थल शिक्षण संस्थेचे,

कनिष्ठ म.क.

२४.०४.००१

कला व वाणिज्य महाविद्यालय, माढा

वि.सोलापूर (महाराष्ट्र) पिन - ४१३२०९

" सोलापूर विद्यापीठ संलग्नित "

☎ : STD (०२१६३)

ऑफिस : २३४०२६

निवास : २३४०२४

संगणक : २३४०५३

फॅक्स : २३४०२६

साधारण : आर.पी.सी.

कॉ.श्री. कलावाचनालय

M.A. M.PHIL, PG.D.TE, Ph.D.

संस्थापक : पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील, डी.लिट्.

बँक खातांकन :- 'ब' श्रेणी

E-mail : accmadha@yahoo.com.

जाचक क्र. २४५४

दिनांक : १०-०४-२०१८

श. दिपक महादेव जगताप,
(विभा प्रतिनिधी)
जीवनदिप विभाधिकी व सेवा केंद्र ,
माढा, वि. सोलापूर .

विषय:- Internships साठी विद्यार्थ्यांना परवानगी मिळणे बाबत.....

महोदय,

आमच्या महाविद्यालयातील खालील ११ विद्यार्थ्यांना आपल्या विभाधिकी व सेवा केंद्रात Internships साठी परवानगी देण्यात यावी. तसेच या विद्यार्थ्यांना विभा व्यावसाय कसा करावा व विभा प्रतिनिधीची जबाबदा-या व कर्तव्य याचे प्रशिक्षण द्यावे . ही विनंती .

Sr. Nos.	Last Name	First Name	Middle Name	Class
1	BANDGAR	GANESH	UTTAM	B. Com. III
2	BHUSARE	MAHESH	BHAIRU	B. Com. III
3	CHAVAN	SUNITA	ANANTA	B. Com. III
4	GORE	ATUL	PRADIP	B. Com. III
5	KADAM	AMAR	CHANDRAKANT	B. Com. III
6	KADAM	VIRAJ	VIJAY	B. Com. III
7	LAVATE	PRUTHVIRAJ	POPAT	B. Com. III
8	NADAF	AFRIN	NURAHMAD	B. Com. III
9	PATIL	YOGITA	KALYAN	B. Com. III
10	RAUT	ASHWINI	SAMBHAJI	B. Com. III
11	SAWANT	AKSHAY	ASHOK	B. Com. III

कळावे,

Received

(Signature)

11/08/2018

Dipak M. Jagtap
LIC. Consultant
MDRT, Chairman's Club Member
Ag. Code-2230994 B, 94 B, Solapur

आपला विश्वासू,

(Signature)
Principal,

Arts & Commerce College
Madha, Dist. Solapur

दिपक महादेव जगताप
सदस्य अभिकर्ताओं के लिये अध्यक्ष क्लब
Dipak Mahadev Jagtap
Member Chairman's Club for Agents
Agents Code No.: 2230994B
9th Time MDRT (America)

2016 - 2017

दि. 17-8-2018

मा .प्राचार्य,
कला व वाणिज्य महाविद्यालय,
माढा, जि . सोलापूर .

विषय:- Internships साठी विद्यार्थ्यांना परवानगी मिळणे बाबत.....

संदर्भ : आपले दिनांक १०/०८/२०१८ चे पत्र .

महोदय,

वरील संदर्भ पत्रानुसार आपल्या महाविद्यालयातील ११ विद्यार्थ्यांना आमच्या विमाविक्री व सेवा केंद्रात Internships साठी परवानगी देण्यात येत आहे . या Internships साठी विद्यार्थ्यांना कोणत्याही प्रकारचे आर्थिक मानधन देण्यात येणार नाही . तसेच विद्यार्थ्यांनी Internships साठी आम्ही दिलेल्या वेळेत नियमित येणे व येथील शिस्तीचे पालन करणे बंधनकारक असेल .

कळावे,

आपला विश्वासू,

Dipak M. Jagtap
LIC. Consultant

MDRT, Chairman's Club Member
Ag. Code-2230994 B, 94 B. Solapur

* अधिकृत विमा हप्त्या भरणा केंद्र

प्रा.ओं.: जीवनदीप इन्शुरन्स कन्सल्टंट्सी, एस. टी. स्टॅण्ड समोर, सोसायटी बिल्डींग, माढा, ता. माढा, जि. सोलापूर.

निवास : 'जीवनदीप निवास' रयत कॉलेज जवळ, सोलापूर रोड, माढा, ता. माढा, जि. सोलापूर.

दूरभाष : (प्रा.ओं.) (02183) 235044 (मो) 9923493044, 7588574959 ई-मेल : jagtap.dipak444@gmail.com

* Authorised Premium Collection Center

Pvt.Off.: Jivandeep Insurance Consultancy, Opp. S. T. Stand, Society Building, Madha, Tal. Madha, Dist. Solapur.

Resi.: 'Jivandeep Niwas' Near Rayat Collage, Solapur Road, Madha, Tal. Madha, Dist. Solapur.

Tel.: (P.O.) (02183) 235044 (M) 9923493044, 7588574959 E-mail.: jagtap.dipak444@gmail.com

दिपक महादेव जगताप
सदस्य अभिकर्ताओं के लिये अध्यक्ष क्लब
Dipak Mahadev Jagtap
Member Chairman's Club for Agents
Agents Code No.: 2230994B
8th Time MDRT (America)

2016 - 2017

TO WHOMSOEVER IT MAY CONCERN

This is certify that 11 students of **Arts and Commerce College, Madha** has successfully completed 15 days internship during **06/05/2019 to 23/05/2019** in Jivandeep Insurance Consultancy, Madha, Dist. Solapur. On behalf of our organization I wish them all the best for the future endeavor.

Sr. Nos.	Last Name	First Name	Middle Name
1	BANDGAR	GANESH	UTTAM
2	BHUSARE	MAHESH	BHAIRU
3	CHAVAN	SUNITA	ANANTA
4	GORE	ATUL	PRADIP
5	KADAM	AMAR	CHANDRAKANT
6	KADAM	VIRAJ	VIJAY
7	LAVATE	PRUTHVIRAJ	POPAT
8	NADAF	AFRIN	NURAHMAD
9	PATIL	YOGITA	KALYAN
10	RAUT	ASHWINI	SAMBHAJI
11	SAWANT	AKSHAY	ASHOK

Dipak M. Jagtap
LIC. Consultant
MDRT, Chairman's Club Member
Ag. Code-2230994 B, 94 B. Solapur

* अधिकृत विमा हप्ता भरणा केंद्र
प्रा.ओं.: जीवनदीप इन्शुरन्स कन्सल्टंटन्सी, एस. टी. स्टॅण्ड समोर, सोसायटी बिल्डींग, माढा, ता. माढा, जि. सोलापूर.
निवास : 'जीवनदीप निवास' रयत कॉलेज जवळ, सोलापूर रोड, माढा, ता. माढा, जि. सोलापूर.
दूरभाष : (प्रा.ओं.) (02183) 235044 (मो) 9923493044, 7588574959 ई-मेल : jagtap.dipak444@gmail.com

* Authorised Premium Collection Center
Pvt.Off.: Jivandeep Insurance Consultancy, Opp. S. T. Stand, Society Building, Madha, Tal. Madha, Dist. Solapur.
Resi.: 'Jivandeep Niwas' Near Rayat Collage, Solapur Road, Madha, Tal. Madha, Dist. Solapur.
Tel.: (P.O.) (02183) 235044 (M) 9923493044, 7588574959 E-mail.: jagtap.dipak444@gmail.com